

Миладин Шеварлић

Песме

Из циклуса
ПРОПАСТ ЗАПАДА

ИСТОРИЈА

Кусамо кашу
 Од лажне историје и
 Аутентичне стварности
 Која се и сама полако
 Претвара у историју
 Али кога се тиче све то
 Знамо шта су илузије
 Они који владају
 Знају то још боље
 А мутна Марица тече
 И односи коње и јунаке
 А ту је и онај који седи на обали
 Чекајући да вода пронесе
 Трупло непријатеља љутог
 И све то претвара се затим
 У већ поменути историју

ГАНДИ

Ганди седи на коловозу
 Око њега сто хиљада Индуса
 Можда и двеста
 Седе на коловозу и ћуте
 Сироти британски војници
 У црвеним копоранима
 (угланчане чизме дебелих
 ђонова и дуге пушке
 са бајонетима) сироти

Британски војници
 Не знају шта ће
 Није пристojно
 Пуцати у сто хиљада
 Људи који седе и ћуте

Бар да неко викне: серем
 Ти се на краљицу дебелу
 Викторију са дијамантом
 У круни који је
 Од нас украла

БЕЛГИЈСКА РАЗГЛЕДНИЦА

Када непослушног роба,
 тј. онога који није у стању
 да испуни радну норму,
 бучују корбачем уплатеним
 од коже нилског коња,
 он од двадесет удараца
 губи свест, а од стотину
 умире.

А када се краљ Леополд
 пробуди јутром
 помало меланхоличан,
 мрзовољним гласом
 наређује да се онима
 који не испуне норму,
 укључујући жене, старце
 и децу, одсецају
 руке до лаката.

Краљ Леополд од Белгије
 достојанствено чучи на
 гомили костију употребљених

робова - хоћу рећи, оних који више ничему не служе. Најзад, то су само црначке кости, то је само једна легитимна трофејна сличица.

Добри Бог нам је даровао фотоапарат, како би краљ могао да остави сведочанство потомству о својој моћи и о својим заслугама за отаџбину.

За сада, његов коњанички споменик стоји у срцу Брисела, близу централе Европске Уније. А око њега – мислим споменика, окупљају се млади, црнпурасти момци и по нека жена са ферецом. Једна лиже чувени белгијски сладолед, гурајући штапић са леденим слаткишем испод црне тканине.

Ја не знам шта сад Леополд Белгијски мисли и шта се кува у његовој бронзаној утроби. Сад – то му је, што му је.

У сваком случају, полицајци се клоне муслиманских четврти, које се неумитно и више не тако лагано шире и примичу се стакленој палати, у којој још увек седе, понешто нервозни, чиновници Европске Уније, док зазивање Алаха допире са врха оближње бриселске џамије.

ГДЕ СУ ЛАЊСКИ СНЕГОВИ?

И где је сад Монпарнас и Монмартр? Где Модилани и Тулуз-Лотрек, и кабареи и Мулен Руж?

Бацајте ту голотињу на ломаче, вичу жене у црним чадорима, а синови, чедни младих, снажни, ножевима кривим већ секу платна, а покојни Бекет се самозадовољно смешка: и шта сам вам још онда рекао!

Зар сам залуд сликао своје наказе? – мрмља Пикасо. Али ви нисте схватили на време, и плаћали сте скупо причу о сопственој смрти.

И, где су лањски снегови? – цери се неки Вијон са вешала, и веје уранијум и титанијум, и жива и азотна киселина теку сливницима старих европских градова.

Алах, Алах – запева мујезин са торња цркве Нотр Дам, а цар Константин XI из непознатог гроба се смеје, сетите се Европљани када сте, онда, пљачкали по Константинопољу и нејач набијали на мачеве! Ето вам сад четири коња на цркви Светога Марка, ето вам сад четири јахача Апокалипсе!

Из циклуса ПАТРИОТСКЕ ПЕСМЕ

ЈЕСЕН У БЕОГРАДУ

И дође тзв. јесен, *михољско лето*, итд... Груди Београда надимају се од млаког ваздуха. *Via Cardo* старог Рима или улица сиротог кнеза Михаила врви од људи разних језика, боја и одела - од *врућих џанијалоница* до црних фереџа, које, као што утварамо себи, крију блистава лица, чију лепоту никада нећемо видети, осим по цену живота. Београд је, је ли, постао аутентична престоница Балкана. Са менијем за све укусе: од контејнера до хотела *Plaza*. Кафане су пуне,

као уочи сваког рата.
 У млаком ваздуху
 одблесак животне радости
 помешан са стрепњом.
 Мало ниже, према Дорћолу,
 крије се међу зградама
 симпатична Бајракли џамија
 коју Карађорђе, тако скривену,
 није стигао да сруши.
 А зашто ли је рушио остале? -
 питамо се
 у ово благо *михољско лето*,
 године 2016.
 Зашто ли је рушио остале,
 тај лудо храбри, непромишљени
 оцеубица, неуротик?
 Зар није некада Евлија
 Челебија рекао
 за овај град, пун џамија,
 да је шехер ислама?
 Зашто је, дакле, рушио остале,
 кад ћемо сада,
 својим рукама, морати
 поново да их градимо?
 Млаки, опојни ваздух
 трепери око доконог шетача.
 Београде, добро јутро!

КНЕЗ МИХАИЛО САЊА ЈУГОСЛАВИЈУ

Кнез Михаило, мало убледео
 од претеране љубави према отаџбини,
 чита „Начертаније“ наглас,
 посматрајући, ту и тамо,
 кроз дворски прозор
 како промичу тамне силуете
 улицом Маршала Тита,
 док Гарашанин повлачи конце
 паукове мреже којом
 народе балканске лови,
 како би коначно
 и заувек били срећни.

МЕД И МЛЕКО

Друг Тито јаше на челу колоне,
 Владимир Назор, незаборавни песник,
 са шољом млека у дрхтавој руци
 (стар је, а не уплашен),
 посматра како пролазе колоне партизана.
 Мудри вођа цени песнике
 и лично их дарује медом и млеком.

И млеко цури низ старачка уста,
 што изговарају херојске строфе.

И сви су задовољни.
 И погинули и преживели.
 Јер, једни знају зашто гину,
 а други зашто живе.

И тако теку мед и мледко
 са старачких усана, и све то
 постаје и остаје песма
 у славу живота и смрти.

Друг Тито, дакле, јаше на челу колоне,
 кроз крваву маглу, у битака дим.
 И цео народ јаше за њим.

ОТВОРЕНО ПИТАЊЕ

Остаће заувек отворено питање
 да ли је Карађорђе изгубио
 главу у Радовањском Лугу,
 или је ни 804. није имао.

Историја је превише
 непоуздан сведок
 да бисмо то могли знати.

Или се то, ипак, десило 813,
 када је напустио Србију
 са буренцетом златника,
 које су му Аустријанци,
 уосталом, одмах отели?

Нити знамо колики је рекет
 узимао Младен Миловановић
 од повлашћене продаје имања
 Турака протераних из Београда.

Али, зато, знамо приближан
 број турских лепотица
 у харему Миленка Стојковића.

ПОЛИТИКА ЈЕ СУДБИНА

„Политика је судбина“ - рече Наполеон
 нашем пријатељу Гетеу.
 Два освајача двају царстава
 у благопријатном и, рецимо, умном
 разговору,
 док „гарда гине, а не предаје се“ и
 јече рањеници на већ уобичајен начин,
 као и мајке и остали;
 није важно да ли су Немци или Французи.
 Човек је човек – како то гордо звучи,
 и како историја капље
 и таложи се, окамењена, на дну пећине,
 кроз коју ће туристи са сендвичима и

руменом дечицом
ићи, пуни радозналост поверења,
за нервозним водичем
који гледа на сат јер му истиче смена,
а замена никако да стигне.
Гете и Наполеон на сатове не гледају,
јер њихова је вечност
и они то знају.
Мирно испијају калвадос
или, већ, неки коњак,
који ће касније понети
Императорово име.

ИЗВЕШТАЈ

Ако те непознати нетко
буде запито једнога дана,
незнано кад и незнано где
и, нарочито, незнано зашто,

Ако те, дакле, буде запито –
уколико тада буде било речи
о било каквим питањима,
још мање одговорима,

Ако те, дакле, буде запито
непознати нетко
чије ће име за тебе
заувек остати непознато
(осим онога које си сам измислио),

Ако те, дакле, непознати нетко
једнога дана буде запито
како је то било живети
у крхотинама изгубљених илузија –
шта ћеш му одговорити?

ЧВАРЦИ

Вељку Цигани свирају –
рекао је Младен Миловановић,
председник Совјета,
једући свеже чварке
од тек заклане свиње –
Вељко сам вино пије,
па нека се сам
и с Турцима бије!
Стеван Синђелић пуца
у буре барута
у ваздух лете и Срби
и Турци.
Ламартин гледа
Беле-кулу уздрхтала срца
и ствара романтичне
сlike у својој однегованој
европејској души.

СМРТ ВОЈВОДЕ БОЈОВИЋА

Млади партизан је уморан.
Није лако тући човека,
макар имао седе власи
и нејака, повијена леђа.
Партизан пере кржаве
руке у лавору.
(У згради Озне нема још
текуће воде – али биће.
Тек смо ослободили Београд.)
Ружичаста течност мрешка се
у посуди попуцале глеђи.

Улази потпоручник са мастиљавом
оловком иза ува
и седа за сто.

Ко ти је овај, друже?
Одмори мало, видиш
да су ти руке кржаве!

Ко је? Шта знам ко је!
Народни непријатељ.
Јуче су га купили
на Врачару.

Не да, каже, кућу;
помиње неки кајмак...
Пише ти све ту,
друже потпоручниче.
Нема куће, деда!
Све је наше! Народно!
Нема кајмак за народне непријатеље!

Знаш ли да читаш, друже војниче?
Да се потпишем знам.
То смо на курсу...

Тај деда, тај ти је, друже,
Бојовић Петар, војвода;
ударна песница српске
хегемонистичке клике!
А Кајмакчалан, Кајмакчалан...
То ти је, већ...

Млади партизан је
обрисао руке о чакшире.
Шта је, војводо?
Ниси знао како партизани бију?

Уморни партизан удара
старца још једном.
Војвода Бојовић, без гласа, пада
са расклимане столице.

Уморни партизан шутну га
неколико пута у слабину.
Ако су руке уморне
Ноге нису!

Доста, јаране, каже потпоручник,
одлажући мастиљаву оловку
на коцкасти лист папира.
Овде пише да треба да умре
природном смрћу.

СВЕТАЦ

Да ли нам је потребан светац?
Какво питање!
Ко да нам осветли поноре који нас маме?
Бољи је и варљиви светац, него
неподношљиве количине мрака,
јер све је боље од извесности,
свака варљива светлост,
макар и знали да је варљива.
С опроштењем, светлост је ипак светлост
Нећемо сад да улазимо у ситнице,
радећи залудан посао
раздвајања привида од стварности.
Зар и привид није
сасвим прихватљива стварност?
Немојмо бити цепидлаке!
Анђели, са врха игле,
машу нам бледим крилима,
позивајући нас да им се придружимо
и поделимо са њима незнано шта,
али, ипак, да поделимо.
И то је боље, зар не,
него лутати кроз празнину.
Свети кнез Лазар
водиће нас, дакле, упркос свим
мрским издајницима,
од Вука Бранковића, па до...
Итакодаље.
Јер, како устати из
инвалидских колица историје,
него под заставом вође
слепог од вере у самог себе?

У СЛАВУ ВУКА БРАНКОВИЋА

И шта сад?
Хоћеш ли нам опростити, Бранковићу?
Разумеш, ваљда, шта је то политичка
неужност;
није ни нама лако.
Коме или чему припада истина?
Или никоме.
Никола Алтомановић, ископаних очију,
гледа за Лазаром, светим
кнезом Хребљановићем,
и тиха клетва застаје му на уснама.

На Газиместану шатори турски и
Слободан неки залуд збор зборује,
и клетва лебди над главама пука,
што верује још увек у своју снагу и право
– право у пакао промашене историје.

И коме, најзад треба та
фамозна истина,
што рече онда Пилат Понтије,
перући руке над судбином будућег Бога.
А проклета дијалектика шапуће:
без Понтија нема ни Исуса,
нити га може бити
илж не бити.

И у чему је, најзад, разлика
између питања и одговора,
између говора и ћутања?

И, најзад, Лазар обезглављени
јаше кроз подземље наше свести,
распитујући се за адресу
Царства Небеског.

КЛАВИР

Шарени волови на скели,
точкови пуни блата,
тешки товар угуба
опруге на таљигама.

Већ не тако далеко,
кроз измаглицу
назире се Шабац,
То је, отприлике,
осамстодвадесетпета,
сељаци на скели опрезно
задижу покровач
и гледају товар које се
не може идентификовати.

Удара скела у муљаву обалу,
бич фијуче,
волови затежу штранге.
Погурајте мало, оца вам
сељачког, виче кочијаш
великих бркова, жутих од дувана.

Висока прилика на коњу
долази касом из Шапца.
Господар Јеврем Обреновић
надгледаће лично
истовар првог клавира
на тле слободне Србије.

ПУТНИК

Ако постојиш, непознати путнице,
и ако те пут води

кроз красну земљу Србију,
 у којој су живи често завидели мртвима,
 ако те пут води
 кроз пуста станишта,
 крај кућа урушених,
 крај гробова, зараслих у папрат и бунику,
 ако те пут води
 крај разбацаних трагова негдашњег
 живота,
 крај сувог измета и смећа
 Уместо крајпуташа,
 испод неба виш' Србије,
 по коме ђаволове руке
 вргоше прилике,
 виш' Србије по небу ведроме,
 из кога лагано капље
 уранијум и алуминијум -
 па се запиташ:
 а где су, уствари, ти Срби?
 Да се, можда, нису подавили
 у многим рекама,
 што плаве ту пуну земљу?
 Још некада давно у Марици,
 па у Ситници,
 у Дрини, Ибру, Морачи и Тари,
 и да је све то однело море,
 Морава и ладно Дунаво
 некуда далеко, у недођију
 – знај да ћеш и ти у њој завршити,
 ако, главом без обзира, не побегнеш
 тамо откуда си и дошао,
 разуме се, под условом
 да заиста постојиш.

СРПСКЕ ТАРАБЕ

Високи Дечани, ограђени
 бодљикавом жицом.
 Стража, са аутоматима,
 чува сумњива сећања на
 другу неку стражу,
 и чува бунар и башту
 са парадајзом и луком,

коју залива један старац
 у црној, избледелој мантији.

„Да ли је све што смо радили
 било погрешно, и да ли је
 било погрешно све
 што смо мислили?“
 – дозволите да цитирам.
 Кога, то видите сами.

Што се мене и вас тиче,
 ми, на плазма – екранима
 својих телевизора,
 купљених на чекове,
 посматрамо, пазећи –
 – колико нам допушта
 срце које крвари –
 да се не охлади
 нес-кафа, што је пијуцкамо,
 гледајући снажне, црне,
 плаве и беле специјалце,
 чуваре безбедности
 „Западног Балкана“.

Помало се и дивимо
 њиховој снази –
 – људске емоције слојевите су
 као добош-торта – док
 пуштамо по коју сузу
 због деце и старца, прогнаних
 са својих огњишта и због отрованих
 животиња, са друге стране тарабе.

То су оне труле, старе
 тарабе, којима се подсмевају
 елегантни српски европејци,
 док испијају виски или мартини,
 у врту америчке амбасаде.

Да ли сад треба да тражим
 опроштај због баналности
 и патетике? И од кога
 да тражим, кад никога
 нема ко би ми опроштај
 могао дати?

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ (Београд, 1943), српски драмски писац.
 Писао, такође, филмска и телевизијска сценарија, прозу, есеје и критике...
 Песме објављивао шездесетих и седамдесетих година прошлог века у часописима „Књижевност“, „Дело“, „Савременик“ и др.
 Циклуси ПАТРИОТСКЕ ПЕСМЕ и ПРОПАСТ ЗАПАДА, недавно писани,
 нису до сада објављивани.